

Razkol v 9. stol., ozadje, razsežnosti.

Leta 847 postane na zahtevo cesarice Teodore bizantinski patriarh Ignacij, sin Mihaela II. 856 proglase Mihaela III. za polnoletnega, oblast pa vzame v roke njegov stric Bardas. Razve se, da ima Bardas odnose s snaho, zato mu Ignacij na Epifanijo 858 odreče obhajilo.

Bardas prisili Teodoro v samostan, Ignacija pa odstavi oktobra 858 kot veleizdajalca. Ignacij je voljan priznati naslednika, čeprav prihaja bolj ali manj iz njegove meniške stranke. Izberejo Fotija, ki je največji učenjak svoje dobe, literat, ekseget, dogmatik, kanonist, voditelj šole v Solunu (Ciril je bil njegov učenec), potem najvišji cesarski uradnik. Na Božič 858 sprejme vse redove.

Precejšen del Ignacijevih pristašev se s Fotijem ne strinja, zberejo se v Carigradu in ga izobčijo. Prav tako naredi Fotij. Carigrajska sinoda 861 ob prisotnosti papeških legatov potrdi Fotija. Razpravljajo tudi o bolgarskem vprašanju.

Ignacijevi pristaši so nezadovoljni in pošljejo svoje pritožbe v Rim. Od tu naprej se ne more več govoriti o objektivnosti tako z ene kot z druge strani. Nikolaj I. na sinodi leta 863 odstavi Fotija. V ozadju te odločitve je tudi bolgarski misijon.

Knez Boris želi avtokefalno Cerkev, vendar mu je Fotij ne da, zato se obrne na Rim. Papež pa neupravičeno prišteva celo Bolgarijo k Iliriku. Njegov postopek nikakor ni v skladu s papeško službo in njenimi dolžnostmi. Posmehljivo napada grške obrede. Šele na to izzivanje se tudi Fotij odloči za protiudarec. Brani grške obrede, napada zahodne običaje – sobotni post, celibat, Filioque. Vse to zbere v poslanici vzhodnim patriarhom. Septembra 867 skliče sinodo, na kateri odstavi in izobči papeža. Nikolaj umrje še preden izve za sklepe sinode. – vse bolj so očitne neupravičenosti z obeh strani.

Bazilij I. odstrani cesarja Mihaela in takoj odstavi tudi Fotija. Za patriarha zopet postavi Ignacija. Cesar vzpostavi zvezo s Hadrijanom III. Leta 869 se zbere osmi vesoljni koncil. Predsedujejo mu papeževi legati, ki zelo trdo postopajo s Fotijevimi pristaši. Zmaga trdota legatov: Fotij je obsojen in izobčen. Na koncu razprav prisodijo Bolgarijo pod bizantinsko jurisdikcijo.

Ko leta 877 Ignacij umre, ponovno postane patriarh Fotij. Pomiri se z Ignacijevimi pristaši in ima zelo široko podporo. 879 se sestane v Carigradu Sinoda pod Fotijevim vodstvom (okoli 400 škofov). Fotij nastopi kot ponovno postavljen. Pri branju papeževega pisma so ukaz glede Bolgarije spremenili v nasvet. Koncil spet vzpostavi nikejsko-carigrajsko veroizpoved.

Janez VIII. prizna sklepe koncila, čeprav ni z vsemi zadovoljen. Kljub nasprotovanju v lastnih vrstah stori vse, da vzpostavi mir z Bizantinci. Zaveda se, da Fotija ne sme odbiti in da nima razloga, da ga odstavi. Fotij sam priznava papeževo vrhovno oblast.

Janez VIII. namreč spozna, kar ni hotel spoznati Nikolaj I., da namreč nima opraviti z enim oporekovalcem v Bizancu, ampak s celim vzhodom, z duhom Cerkve, ki

ljubosumno varuje svoje stare pravice in običaje, ter da bo *summum bonum* cerkvene edinstvi ohranil le, če bo postopal v duhu krščanske ljubezni.

886 Fotija odstavi cesar Leon VI. Fotij umre v samostanu 892